

TUKES kirjaamo@tukes.fi

Viite

Tukesin kuulutus 10.6.2021 ML2021:0022
Malminetsintälupahakemus Arctic Minerals Exploration AB
Lupa-alueen nimi: Martimo1 OULU

Asia

Muistutus Tukesin kuulutukseen 10.6.2021 ML2021:0022

Määräpäivä

12.7.2021

Muistuttaja

Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta ry
Villilohi ry

Muistutus hallintoviranomainen Tukesin 10.6.2021 kuulutusasiakirjaan ML2021:0022, Malminetsintälupahakemus Arctic Minerals Exploration AB. Lupa-alueen nimi: Martimo1 OULU

Me yhteismuistutukseen osallistujat teemme muistutuksen Tukesin 10.6.2021 kuulutusasiakirjaan ML2021:0022, Malminetsintälupahakemus Arctic Minerals Exploration AB. Lupa-alueen nimi: Martimo1 OULU

Jaottelemme muistutuksen seuraavasti:

Muistutuksen yleiskuvaus

Muistutuksen yksityiskohtaiset perustelut

Muistutuksen tiivistelmä

Muistutuksen yleiskuvaus

Me muistutukseen osallistujat katsomme, että hallintoviranomainen Tukesin 10.6.2021 kuuluttama kuulutusasiakirja ML2021:0022

Malminetsintälupahakemus Arctic Minerals Exploration AB. Lupa-alueen nimi: Martimo1 OULU, ei täytä Århusin sopimuksen, EU:n direktiivien, perustuslain oikeusturvatakuun, hallintolain eikä kaivoslain vaatimuksia, koska hallintoviranomainen Tukes ei malminetsintälupahakemuksen kuulutusasiakirjassa selosta eikä osoita:

- että lupahakemuksissa olisi esitetty malminetsintäluvan myöntämisedellytysten täyttymisen selvittämiseksi riittävät ja luotettavat selvitykset; ja
- että hakijan hankekokonaisuus olisi selostettu kokonaisuutenaan; ja
- että hankealueeseen sisältyviä haitallisia mineraaleja, niistä aiheutuvien haittojen selvityksiä sekä niiden haittojen estämiseksi tarvittavia toimenpiteitä olisi lupahakemuksessa ja lupapäätöksessä selostettu riittävästi; ja
- että hankealueen ja hankekokonaisuuden koko vaikutusalueen asianosaiset olisi selvitetty; ja
- että hankkeista asianosaisille aiheutuvat haitat olisi selvitetty ja haittojen estämiskeinot selvitetty; ja
- että lupahakemuksen kuulutusasiakirjassa olisi esitetty sellainen yksilöity ehdotus 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi', johon asianosaiset voisivat antaa kannanottonsa; ja
- että lupahakemuksen kuulutusasiakirjassa olisi esitetty hankkeen kaivannaisjätesuunnitelma ja jälkihoitosuunnitelma; ja
- että lupahakemuksen perusteella olisi mahdollista määrittää riittäviin selvityksiin perustuva vakuusvaatimussumma jälkihoitotöiden toteutusten varmistamiseksi, mikäli luvan saaja ei itse pysty niitä suorittamaan.

Viitaten edellä kuvattuihin oleellisiin lainsäädännön vastaisiin lupahakemuksen ja kuulutusasiakirjan puutteisiin, katsomme ettei hallintoviranomainen Tukes ole varmistunut vireille tulleen malminetsintälupahakemuksen sisältävän sellaiset lainsäädännön velvoittamat riittävät ja luotettavat selvitykset, joihin selvityksiin perustuen pystyttäisiin varmistumaan malminetsintälupahakemuksen myöntämisen edellytysten täyttyvän kaivoslain 1 §:n, 3 §:n, 6 §:n, 11 §:n, 34 §:n, 45 §:n, 46 §:n, 51 §:n ja 107 §:n velvoitteiden mukaisesti.

Katsomme, että kuuluttaessaan lainvastaisesti riittämättömiin selvityksiin perustuvan malminetsintälupahakemuksen hallintoviranomainen Tukes on tällä Århusin sopimuksen, direktiivien, perustuslain oikeusturvatakuun, hallintolain ja kaivoslain vastaisella kuulutusmenettelyllään antanut asianosaisille epäselvän ja harhauttavan kuvan luvanhakijan hankkeesta ja ja hankekokonaisuudesta kokonaisuutenaan, ja näin menetellessään on estänyt asianosaisia saamasta riittävää oleellista tietoa oman elinpiirinsä tulevaisuuteen vaikuttavassa asiassa voidakseen lausua luotettaviin selvityksiin perustuen kannanottonsa kuulutettuihin kuulutusasiakirjoihin.

Valituksen yksityiskohtaiset perustelut

1. Luvanhakija Arctic Minerals Exploration AB ei lupahakemuksessaan eikä myöskään hallintoviranomainen Tukes kuulutusasiakirjassa osoita, että lupahakemuksessa olisi esitetty malminetsintäluvan myöntämisedellytysten täyttymisen osoittamiseksi riittävät ja luotettavat selvitykset.

1.1. Luvanhakija Arctic Minerals Exploration AB ei lupahakemuksessa esitä luvan myöntämisedellytysten täyttymiseksi riittäviä selvityksiä.

Katsomme, ettei luvanhakija lupahakemuksessaan esitä riittäviä ja luotettavia selvityksiä luvan myöntämisedellytysten täyttymisen osoittamiseksi.

Katsomme, että luvanhakijan lupahakemus perustuu hallintoviranomainen Tukesin luvanhakijoille tarjoamaan nettihakemuskaavake -palveluun, jossa hallintoviranomainen Tukes ei velvoita luvanhakijaa liittämään hakemukseensa kaivoslain velvoittamia riittäviä ja luotettavia selvityksiä luvan myöntämisedellytysten täyttymisen osoittamiseksi.

Katsomme esimerkiksi, että hallintoviranomainen Tukesin tarjoamassa nettihakemuskaavakkeessa on kohta 2.6. 'Arvio alueella olevista kaivosmineraaleista, ja mihin arvio perustuu', johon hakija on hakemuksessaan vastannut seuraavasti:

2.6 Arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja selvitys, mihin arvio perustuu

Alueelta otaksutaan löytyvän kuparia, sinkkiä, lyijyä, hopeaa, nikkeliä, kobolttia ja molybdeeniä. Arvio perustuu aikaisempiin tutkimuksiin (mm. GTK) sekä omiin, varausaikana tekemiimme havaintoihin.

Katsomme oleelliseksi hallintoviranomaisen puutteeksi, ettei nettikaavakkeesta löydy kohtaa **'Arvio alueella olevista haitallisista mineraaleista, ja selvitys mihin arvio perustuu'**.

Katsomme tämän puutteen oleelliseksi sen vuoksi, että kaivoslain 34 §:n 2 momentin kohta 6) 'toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus', velvoittaa esittämään lupahakemuksessa selvityksen "toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista", ja koska yleisesti on tiedossa, että kyseiset mahdolliset haitalliset ympäristö- ja vesistövaikutukset syntyvät nimenomaan mahdollisesti kallioperään sisältyvistä haitallisista mineraaleista, jonka vuoksi kyseisten haitallisten mineraalien selvittäminen on se oleellinen perusselvitys, joka on toteutettava.

Mutta koska sellaista haitallisten mineraalien selvittämisen esittämiskohtaa ei hallintoviranomainen Tukes ole nettikaavakkeeseensa sisällyttänyt, ei luvanhakija ole "nettikaavake" lupahakemuksessaan esittänyt selvityksiä hankealueeseen sisältyvistä haitallisista mineraaleista ja niiden vaikutusten arvioimista.

Katsomme, että tämä nettikaavakkeen ilmeinen epäkohta vaikuttaa konkreettisesti Arctic Mineralsin selostuksiin nettikaavakkeen kohdissa 4.2. ja 5.1., joissa hakija väittää ettei malminetsintä (vaikka hakee lupaa kairauksille) aiheuta jätteitä.

Huomautamme painokkaasti, että Arctic Minerals ei lupahakemuksessaan esitä selvityksiä maaperän eikä kallioperän ympäristöominaisuuksista ja niihin kohdistuvien toimenpiteiden vaikutuksien arvioimisesta.

Katsomme kohdan 5.1. otsikosta ilmenevän, että kyseisessä kohdassa tulisi esittää tai viitata selvityksiin tutkimusojien ja syväkairaustoimintojen ympäristö- ja muista vaikutuksista (mikä on ilmiselvä viittaus KL 34 §:n 2 momentin kohtaan 6.), mutta koska nettikaavake on ohjannut ohittamaan hankealueen haitallisten mineraalien selvittämisen, on Arctic Minerals pelkästään absurdisti väittänyt, että "tutkimusten tässä vaiheessa ei synny kaivannaisjätettä".

Katsomme kyseisen haitallisten mineraalien selvittämättömyyden kertautuvan oleellisena puutteena kohdassa 4.2., jossa on veloitettu esittämään kaivannaisjätesuunnitelma; sen veloitteen Arctic Minerals ohittaa pelkästään perusteettomalla harhauttavalla väitteellä, "*ettei tässä vaiheessa synny kaivannaisjätettä*", minkä väitteen katsomme tosiasioiden vastaiseksi harhauttavaksi väitteeksi.

Katsomme, ettei luvanhakija Arctic Minerals esitä lupahakemuksessaan kaivoslain 34 §:n 2 momentin kohdan 6 tarkoittamia riittäviä ja luotettavia selvityksiä toimintansa ympäristö- ja muista vaikutuksista, jonka vuoksi luvanhakija Arctic Minerals ei ole lupahakemuksessaan myöskään esittänyt riittäviä selvityksiä luvan myöntämisedellytysten täyttymisen osoittamiseksi.

1.2. Hallintoviranomainen Tukes ei kuulutusasiakirjassa osoita, että lupahakemuksessa olisi luvan myöntämisedellytysten täyttymisen osoittamiseksi esitetty tarpeelliset riittävät ja luotettavat selvitykset.

Katsomme, että kaivoslain 1 §:n, 3 §:n, 6 §:n, 11 §:n, 34 §:n ja 45 §:n 46 §:n, 51 §:n ja 107 §:n mukaan malminetsintälupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Hakijan vastuulla on siis esittää riittävät selvitykset ja hallintoviranomaisen vastuulla on varmistua, että lupahakemuksessa on sellaiset riittävät selvitykset esitetty. Katsomme ettei hallintoviranomainen Tukes osoita luvan myöntämisedellytysten täyttyvän.

Katsomme, että kaivoslain 34 §:n mukaan malminetsintälupaa koskevassa lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa;
- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 3) niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen);
- 4) toiminnan edellytyksistä:
  - a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;
- 5) toimintaa koskevista suunnitelmista;
- 6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus; (26.4.2019/578); 7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Katsomme, että kaivoslain 3 §:n mukaan sovelletaan kaivoslain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa muun muassa muita lainsäädäntöjä:

luonnonsuojelulakia (1096/1996), ympäristönsuojelulakia (527/2014),..., maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999), vesilakia (587/2011), poronhoitolakia (848/1990), säteilylakia (592/1991), ydinenergialakia (990/1987), muinaismuistolakia (295/1963), maastoliikennelakia (1710/1995).

Katsomme, että kaivoslain 5 §:n 1 momentin kohdan 6) mukaan *ympäristövaikutuksella* tarkoitetaan tässä laissa tarkoitetun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen,

yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Katsomme, että edellä lueteltujen kansallisten lainsäädäntöjen lisäksi on otettava huomioon EU:n jäsenvaltioitaan velvoittavat direktiivit ympäristövaikutusten arviointidirektiivi, vesipuitedirektiivi sekä luontodirektiivi, koska ne asettavat velvoitteita kansallisen lainsäädännön soveltamiselle.

Katsomme kyseisten kaivoslain 1 §; 3 §:n, 5 §:n 34 §:n, 45 §:n, 46 §:n, 51 §:n, 107 §:n sekä direktiivien keskeisenä periaatteena olevan, että jo lupahakemuksessa on luvanhakijan esitettävä riittävät ja luotettavat selvitykset hankkeen ja muiden hankealueeseen vaikuttavien hankkeiden yhteisvaikutuksista ympäristöön, vesistöön ja luontoon, jotta luvan myöntämisen edellytysten täyttyminen voidaan luotettavasti varmistaa lupahakemukseen perustuen.

Katsomme, ettei hallintoviranomainen Tukes kuulutusasiakirjassa osoita, että luvanhakija Arctic Minerals olisi lupahakemuksessaan esittänyt luvan myöntämisedellytysten täyttyminen osoittamiseksi tarpeelliset riittävät selvitykset, eikä hallintoviranomainen Tukes myöskään esitä kuulutusasiakirjoissa minkäänlaisia sellaisia selvityksiä, joiden perusteella voitaisiin katsoa luvan myöntämisen edellytysten täyttyminen osoitetun tai varmistetun lupahakemuksen vireille tullessa ennen kuulutusmenettelyä.

1.3. Hallintoviranomainen Tukes ei kuulutusasiakirjoissa osoita eikä selosta luvanhakija Arctic Mineralsin laajaa hankekokonaisuutta Oulussa ja lähialueella.

Katsomme, että vaikka hallintoviranomainen Tukes kuulutti kyseisen luvanhakija Arctic Mineralsin malminetsintälupahakemuksen, niin hallintoviranomainen Tukes ei kuitenkaan kuulutusasiakirjassa selosta Arctic Mineralsin laajaa hankekokonaisuutta Oulussa.

Viittaamme hallintoviranomainen Tukesin omassa hallintovallassa olevaan kaivosrekisterin karttapalvelun karttaotteeseen 9.7.2021:

Katsomme edellä kuvatun laajan hankekokonaisuuden palastelun pieniksi erillisiksi hakemusalueiksi Århusin sopimuksen, perustuslain oikeusturvatakuun, hallintolain hyvän hallintotavan, kaivoslain ja ympäristönsuojelulain vastaiseksi menettelyksi, jolla menettelyllä ovat luvanhakija Latitude sekä hallintoviranomainen Tukes estäneet alueen kuntaa, yleistä etua valvovia viranomaisia sekä hankekokonaisuuden vaikutusalueella olevia asianosaisia saamasta oleellista ja riittävää tietoa oman elinpiirinsä tulevaisuuteen vaikuttavasta hankekokonaisuudesta ja sen osahankkeesta jo hankkeen alkuvaiheesta alkaen, ja jolla hallintoviranomainen Tukesin menettelyllä on estetty asianosaisia muodostamasta kuulutusmenettelyn yhteydessä riittäviin selvityksiin perustuvaa käsitystä hankekokonaisuudesta ja sen tästä kyseessä olevasta osahankkeesta.

Katsomme, että tällä menettelyllä on siten tosiasiallisesti estetty asianosaisia kuulemismenettelyn yhteydessä lausumasta kantaansa hakijan koko hankekokonaisuuteen ja sen vaikutuksiin.

1.3. Hallintoviranomainen Tukes ei kuulutusasiakirjoissa osoita, että luvanhakija Arctic Mineralsin olisi lupahakemuksissaan esittänyt kaivoslain 34 §:n 2 momentin kohdan 6) 'toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus' veloitteen mukaiset riittävät ja luotettavat selvitykset.

KL 34 §:n 2 momentin kohdan 6) veloitteita ei ole huomioitu

Katsomme KL 34 §:n 2 momentin kohdan 6) velvoittavan tekemään riittävät ja luotettavat selvitykset hakemuksen mukaisen toiminnan sekä muiden hankekokonaisuusalueella suunniteltujen toimintojen yhteisvaikutuksista ympäristöön, vesistöön ja luontoon.

Viittaamme KL 5 §:n 1 momentin kohdan 6) määrittelyyn, jonka mukaan *ympäristövaikutuksella* tarkoitetaan tässä laissa tarkoitetun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Katsomme, ettei luvanhakija Latitude lupahakemuksessaan eikä hallintoviranomainen Tukes kuulutusasiakirjoissaan ole osoittanut, että KL 34 §:n 2 momentin kohdan 6) veloitteen *"toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus"* selvittämiseksi olisi lupahakemuksissa esitetty riittävät ja luotettavat selvitykset.

Ympäristövaikutusten arviointidirektiivin veloitteita ei ole huomioitu

Katsomme, että noiden KL 34 §:n 2 momentin kohdan 6) selvitysten velvoittavuutta, laajuutta ja luotettavuutta määrittävät kansallisen

lainsäädännön lisäksi EU:n ympäristövaikutusten arviointidirektiivi, vesipuitedirektiivi sekä luontodirektiivi, ja katsomme ettei malminetsintäluvan hakija Latitude ole lupahakemuksessaan huomionut noiden direktiivien velvoitteita, eikä myöskään hallintoviranomainen Tukes ole huomionut kyseisten direktiivien velvoitteita kaivosyhtiöille tarjoamassaan ns. nettilupahakemuskaavakkeissaan, eikä lupahakemusten kuulutusmenettelyssään.

Viittaamme EU:n direktiiviin 85/337/ETY 'tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista' sekä EU tuomioistuimen ennakkotapaukseen C-531/13 (11.2.2015) ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin (85/337/ETY) velvoittavuudesta.

Katsomme, että direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/31, huomioiden direktiivin liitteessä III mainitut arviointiperusteet, velvoittaa että: jos etsintälupahakemuksen perusteella on tarkoitus tehdä syväkairauksia, on hankkeesta tehtävä YVA-selvitys. (Unionin tuomioistuimen tuomio Marktgemeinde Straßwalchen, C-531/13, 11.2.2015, päätöslauselma kohta 2)

Viittaamme edellä kuvattuun että kyseessä on laaja malminetsintälupahakemusten kokonaisuus niiden ympärillä useita muita malminetsintälupahakemuksia sekä laajoja varausalueita, ja että kyseisten malminetsintälupahakemusten tarkoituksena on tehdä noilla alueilla syväkairauksia.

Edellä kuvatun EU-tuomioistuimen päätöslauselman mukaista YVA-selvitystä syväkairausohjelmistaan ei hallintoviranomainen Tukes velvoittanut luvanhakijaa lupahakemuksessa selostamaan, eikä myöskään kuulutusasiakirjoissa osoita sellaisia selvityksiä hankkineensa.

Viittaamme Unionin tuomioistuimen tuomio Marktgemeinde Straßwalchen, C-531/13, 11.2.2015, (kohta 29):

"29. Tämän säännöksen sanamuodosta johtuu, ettei siinä luetella tyhjentävästi erilaisia kairauksia, joita säännöksessä tarkoitetaan, vaan sen soveltamisalaan kuuluvat kaikki muut syväkairaukset paitsi sellaiset, jotka tehdään maaperän stabiilisuustutkimuksia varten."

Katsomme, että direktiivissä 85/337 todetaan että kaikki muut, paitsi maaperän stabiilisuustutkimuksia varten tehtävät syväkairaukset, kuuluvat direktiivin perusteella YVA-selvitystä vaativiin syväkairauksiin.

Katsomme lisäksi viitaten EU-tuomioistuimen päätöslauselman kohtaan 45, että YVA-vaikutusarvioinnissa on oltava mukana kaikki alueen eri hankkeet, eikä vain koeporaukset tai saman kunnan hankkeet:

"45. Tästä seuraa, että kansallisen viranomaisen on hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuutta selvittäessään tutkittava vaikutus, joka hankkeella voi olla yhdessä muiden"

hankkeiden kanssa. Kun asiaa ei sitä paitsi ole erikseen täsmennetty, tämä velvoite ei rajoitu pelkästään keskenään samankaltaisiin hankkeisiin. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 71 kohdassa, ennakoarvioinnissa on tarkasteltava sitä, voivatko koeporausten ympäristövaikutukset olla muiden hankkeiden vaikutusten vuoksi merkittävämpiä kuin ilman niitä.”

Edellä kuvattuihin ympäristövaikutusten arviointidirektiivin perusteisiin viitaten katsomme, että ympäristövaikutusten arviointidirektiivistä johtuva velvoite hankkeesta vastaavalle tehdä ympäristövaikutusten arviointi koskien hankealueeseen kohdistuvien toimintojen yhteisvaikutuksia, ja erityisesti syväkairauksien ympäristövaikutuksia, ja velvoittaa esittämään lupahakemuksessaan kyseiset luotettaviin ja riittäviin selvityksiin perustuvat selvitykset, jotta luvan myöntämisedellytysten täyttyminen voidaan noihin selvityksiin perustuen luotettavasti arvioida.

Katsomme, ettei hallintoviranomainen Tukes osoita luvanhakijan malminetsintälupahakemuksen vireille tullessa tarkistaneensa, että hakijan lupahakemus sisältää kansallisen lainsäädännön (mukaan lukien KL 34 §:n 2 momentin kohdan 6 velvoitteen) sekä ympäristövaikutusten arviointidirektiivin velvoittamat ympäristövaikutusten arvioinnin, eikä hallintoviranomainen Tukes myöskään kuulutusasiakirjassa esitä sellaisia selvityksiä, joiden perusteella olisi osoitettu luvan myöntämisen edellytysten täyttyminen.

Vesipuidedirektiivin velvoitteita ei ole otettu huomioon

Viittaamme vesipuidedirektiivin velvoittavuudesta EU-tuomioistuimen ns. Weser-tuomion artikloihin 30 ja 31 tekstiin:

"30. Näiden säännösten ulottuvuus on unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määritettävä ottamalla huomioon niiden sanamuoto ja niiden asiayhteys sekä sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osia ne ovat (ks. mm. tuomio Lundberg, C-317/12, EU:C:2013:631, 19 kohta; tuomio SFIR ym., C-187/12–C-189/12, EU:C:2013:737, 24 kohta ja tuomio Bouman, C-114/13, EU:C:2015:81, 31 kohta), ja tässä tapauksessa kyseisen lainsäädännön syntyhistoria.

*31. On todettava, että – toisin kuin Saksan valtio ja Alankomaiden hallitus ovat väittäneet – direktiivin 2000/60 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan sanamuoto tukee sitä, että kyseinen säännös, jonka mukaan "jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön tarvittavat toimenpiteet, jotta ehkäistään kaikkien pintavesimuodostumien tilan huononeminen", on luonteeltaan sitova. **Ilmaisuun "on pantava täytäntöön" sisältyy jäsenvaltioiden velvollisuus toimia tällä tavalla"***

Katsomme, että lupanhakija ei lupahakemuksessaan osoita tehneensä vesipuitedirektiivin velvoittamia selvityksiä siitä, kuinka hakemuksen mukaiset toiminnot yhdessä muiden hankkeiden kanssa vaikuttavat alueen pinta- ja pohjavesien tilaan koko hankkeen elinkaaren ja jälkihoitovaiheen aikana.

Katsomme, ettei hallintoviranomainen Tukes osoita lupahakemuksen vireille tulon yhteydessä varmistuneensa hakemuksen täyttävän kaivoslain 34 §:n 2 momentin kohdan 6) mukaiset *muut selvitysvaatimukset* eli vesipuitedirektiivin velvoittamat riittävät ja luotettavat selvitykset, eikä hallintoviranomainen Tukes lupahakemusten kuulutusasiakirjoissa osoita hakemuksen täyttävän vesipuitedirektiivin velvoitteet.

Luontodirektiivin velvoitteita ei ole huomioitu.

Viittaamme luontodirektiivin 92/43/ETY velvoittavuudesta sen 6 artiklan 3 ja 4 kohtiin:

"3 Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta saattavat vaikuttaa tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

4 Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtojen ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.

Jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymykseen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin."

Katsomme, että lupanhakija ei lupahakemuksessaan osoita tehneensä luontodirektiivin velvoittamia selvityksiä siitä, kuinka hakemuksen mukaiset

toiminnot yhdessä muiden hankkeiden kanssa vaikuttavat alueen luonnonnon tilaan koko hankkeen elinkaaren ja jälkihoitovaiheen aikana.

Katsomme, ettei hallintoviranomainen Tukes osoita lupahakemuksen vireille tulon yhteydessä varmistuneensa luvanhakijaa lupahakemuksen täyttävän luontodirektiivin velvoitteet, eikä osoita kuulutusasiakirjassa hakemuksen täyttävän luontodirektiivin velvoitteet.

1.4. Hallintoviranomainen Tukes ei kuulutusasiakirjassa esitä ehdotusta 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset'.

Katsomme, että hallintoviranomainen Tukes kuulutusasiakirjassa ei edes lausu käsitettä 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset', vaikka niiden määräysten antaminen on koko kuulutusmenettelyn keskeinen tavoite asianosaisten oikeusturvan turvaamistavoitteen kannalta.

Kuulutusasiakirjasta puuttuvat selvitykset asianosaisista joiden etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen hakijan hanke mahdollisesti vaikuttaa, arviot ja selvitykset asianosaisille mahdollisesti aiheutuvista haitoista, selvitykset kyseisten haittojen estämiskeinoista ja kuulutusasiakirjasta puuttuu myös hallintoviranomainen Tukesin ehdotus sellaisista tarpeellisista lupamääräyksistä, joilla määräyksillä yleiset ja yksityiset edut turvataan, ja johon ehdotukseen asianosaiset voisivat kuulemismenettelyssä lausua kantansa.

Koska koko käsite 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' puuttuu kuulutusasiakirjasta, emme me asianosaiset voi kuulemismenettelyn yhteydessä lausua yksilöityjä muistutuksia ja kannanottoa meidän etujen ja oikeuksien turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamiseen. Tämän johdosta koko kuulemismenettely on tältä osin absurdi.

Katsomme kyseisen yksilöidyn lupamääräysehdotuksen puuttumisen hallintoviranomainen Tukesin kuulutusasiakirjasta olevan Århusin sopimuksen, perustuslain, hallintolain ja kaivoslain muodostaman oikeusturvajärjestelmän vastainen menettely, joka vaikeuttaa, haittaa ja suorastaan estää asianosaisten ja myös lausunnonantajien lausuntojen antamista kuulemismenettelyn yhteydessä oman elinympäristönsä tulevaisuuteen liittyvässä asiassa, sekä haittaa ja estää myös käsiteltävän lupahakemusasian oikeudenmukaista ratkaisua ja siten muodostaa ehdottoman luvan myöntämisen esteen.

Muistutuksen tiivistelmä

Katsomme, että hallintoviranomainen Tukes ei ole varmistunut vireille tulleen lupahakemusten sisältävän lainsäädännön velvoittamat riittävät ja

luotettavat selvitykset, joihin perustuvasti luvan myöntämisedellytysten täytyminen voidaan varmistua.

Katsomme, että hallintoviranomainen Tukes on kuuluttanut lainvastaisesti riittämättömiin selvityksiin perustuvan lupahakemuksen, eikä kuulutusasiakirjoissa osoita eikä selosta

- hakijan hankekokonaisuutta, eikä hankealueeseen sisältyviä haitallisia mineraaleja eikä niistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ympäristöön, vesistöön ja luontoon,
- sellaista yksilöityä ehdotusta 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä' joihin asianosaiset voisivat kuulemismenettelyssä antaa yksilöidyt kannanottonsa,
- kuvausta ja selostusta kaivannaisjätesuunnitelmaa koskien, jälkihoitosuunnitelmia koskien, sekä periaatteita vakuusvaatimussumman määrittämiseksi.

Katsomme, että hallintoviranomainen Tukes on edellä kuvatulla tavalla kuuluttanut lainvastaisesti riittämättömiin selvityksiin perustuvan kuulutusasiakirjan, jonka vuoksi vaadimme hallintoviranomaista peruuttamaan virheelliseen menettelyyn perustuvan kuulutuksensa.

Lopuksi painotamme, että arvokkaiden ja uhanlaisten meritaimenten ja lohikantojen Kiiminkijoki on merkitty Natura-alueeksi, SAP-joeeksi ja Project Aqua vesistöksi, jonka vedenlaatua tulisi vaalia ei riskeetata kaivoshankkeilla. Kiiminkijoen vesistössä kuten laajojen valtauksien vaikutuspiirissä olevassa Iijoen ja Oulujoen vesistössä on samoin arvokkaita vaelluskalalajeja (meritaimen ja merilohi) sekä luontaisia taimenkantoja ja raakkua joiden elinolosuhteita tulee parantaa ei pilata mahdollisten malminetsintöjen ja kaivoshankkeiden päästöjen lisäkuormituksilla. Kansalaisten kaivosvaltuuskunta ja Villilohi ry asettuvatkin kaivoshankkeita vastaan ja vaativat alueen vesistöjen vesiluonnon elinympäristön puhtauden vaalimisista. Vaadimme Pohjois-Pohjanmaan ELY:n lausunnon luonto-arvioiden huomioonottamista täysimääräisesti, eikä malminetsintää siten tulee sallia vesistöissä, eikä niiden vaikutuspiirissä eikä alueen tunnetulla pohjavesialueella. Katsomme, että arvokkaat vaelluskalavesistöt ja pohjavesialueet, joita Oulun kaupunki jopa selvittää 200 000 asukkaan pohjaveden tarpeisiin (uusi vedenottoalue) ei pidä riskeeta minkäänmuotoisilla malmikairauksilla, joiden tavoitteena on alueelle kaivostoiminta. Tästä on EU alueella ennakkotapaus ns. Land Nordrhein-Westfalen C 535/18 (28.5.2020). Se perustuu EU-tuomioistuimen nk. Weser-tuomioon, joka koskee pintavesiä, joka on Korkeimman hallinto-oikeuden ns. Kuopion sellutehdasta koskevan päätöksen perusteella suomalaisia viranomaisia ja tuomioistuimia sitovaa oikeutta. [...] Tämä asiaa koskee erityisesti pohjavettä.

EU:n tuomioistuin mukaan 2.1.2 ja 2.3.2 kohtien taulukoiden rikkominen merkitsee sen vuoksi vesiputedirektiivin kieltämää toimintaa. Vesiputedirektiivin määrällistä tilaa koskeva vaatimus on seuraava:

Pohjavesimuodostuman pohjavedenkorkeus pysyy sellaisena, ettei pitkän ajan keskimääräinen vuotuinen vedenotto ylitä käytettävissä olevia päätti tässä tuomiossa, että pohjavesien osalta arviointikriteeri on tiukempi kuin pintavesien osalta. Kun pintavesien osalta kiellettyä on laatuluokan lasku, pohjavesien ja pohjavesimuodostumien osalta kiellettyä on jo yhden kemiallisen raja-arvon lasku. Raja-arvot on määritelty EU:n direktiiveissä. Koska tuomioistuin päätti, että määrällinen ja kemiallinen tila ovat verrannollisia, määrällisen raja-arvon lasku on analogisesti myös kielletty. Pohjavesien tasoa tulee tämän vuoksi suojella.

Vesipuidedirektiivi määrittää pohjavesiin sovellettavat laatukriteerit vesipuidedirektiivin liitteessä V olevissa taulukoissa 2.1.2 ja 2.3.2. EU-tuomioistuimen mukaan vesipuidedirektiivin liitteessä V olevien pohjavesivaroja.” (Vesipuidedirektiivi, liite V.2, kohta 2.1.2)

Tietopyynnöt

Pyydämme tiedottamaan meille tähän muistutukseen annettavista vastineista tai lausunnoista ja antamaan meille mahdollisuus lausua niihin.

Pyydämme tiedottamaan meille tähän asiaan tehtävistä päätöksistä.

Oulussa 12.7.2021

Kansalaisten kaivosvaltuuskunta

Jari Natunen puheenjohtaja

Villilohi ry

Veikko Rantala

Sami Myllymäki

Jouko Sirkkala

Varapuheenjohtaja

Sihteeri

Hallituksen jäsen

Muhos

Pudasjärvi

Oulu

Yhteismuistutuksen yhteyshenkilönä

Mika Flöjt

varapuheenjohtaja

Villilohi ry

==